CONSELL COMARCAL
DEL VALLÈS OCCIDENTAL

PLA D'INNOVACIÓ PER A LA PROTECCIÓ SOCIAL

2021-2023

Juliol 2021

ÍNDEX

PRESENTACIÓ 3
1.- DIAGNOSI 4
2.- ESPAIS DE PARTICIPACIÓ 7
3.- MARC ESTRATÈGIC I DE PROGRAMACIÓ 8
4.- ESTRUCTURA 15
5.- SEGUIMENT I DESPLEGAMENT 25

PRESENTACIÓ

El Pla d'innovació per a la protecció social 2021-2023 pretén ser un marc de referència i punt de partida per al desplegament d'actuacions que, des de la participació, cooperació i innovació permetin donar resposta als principals reptes socials generats per la crisi de la COVID-19.

A partir de les conclusions de l'"*Estudi sobre l'impacte de la crisi de la COVID-19 sobre la població del Vallès Occidental*" així com també de les aportacions recollides en el marc de diversos espais de debat i treball conjunt portats a terme, integra els principals elements de diagnosi i escenaris de futur que caldrà abordar al llarg dels propers anys en l'escenari post COVID-19.

Contempla un marc estratègic que ha d'orientar les actuacions futures així com també dels principals elements de canvi i transformació que han d'acompanyar l'acció social, especialment en relació als col·lectius més afectats per la crisi social i econòmica.

Recull un conjunt de mesures que permetran donar un salt qualitatiu en les polítiques de lluita contra les desigualtats, la pobresa i la cohesió social i que incorporin la innovació i voluntat de transformació i impacte social com a elements substancials en totes les seves fases: detecció i anàlisi de necessitats i reptes, disseny de nous serveis i/o millora i modernització dels existents, execució, concertació i cooperació entre agents públics i privats i, finalment, seguiment i avaluació de l'impacte.

Aquestes mesures tenen un caràcter general i pretenen complementar en aquelles que, des de l'àmbit local i/o comarcal, s'estableixin i/o es portin a terme per tal de donar resposta a les necessitats d'intervenció derivades de l'escenari post COVID així com també d'altres que puguin requerir-ne actuacions que donin resposta a noves situacions d'urgència social. Es tracta per tant d'un document viu, dinàmic i que caldrà ajustar en funció del context general i/o específic del territori.

Parteix de l'"*Acord per la Reconstrucció Social i Econòmica del Vallès Occidental*" aprovat el 16 de juny de 2020 pel Consell d'Alcaldies del Vallès Occidental va aprovar el que, entre d'altres aspectes, dona impuls al "*Pla de Reconstrucció del Vallès Occidental davant l'impacte de la pandèmia Covid-19*", el qual té com a objectiu establir un marc d'actuació conjunt que permeti millorar la resiliència i capacitat d'adaptació del territori vers els canvis socials, econòmics i mediambientals, així com desenvolupar mesures per fer front a necessitats emergents en el nou escenari post Covid-19.

El "*Pla de Reconstrucció*", contempla quatre grans eixos d'actuació: Reinventem-nos, Protegim-nos, Activem-nos i Responsabilitzem-nos. El segon eix situa la lluita contra la pobresa i la desigualtat com un dels principals reptes del territori en un context en què la crisi sanitària ha agreujat la situació de vulnerabilitat de llars i col·lectius de la comarca. Esdevé una prioritat reforçar els sistemes de protecció social i garantir els drets bàsics de la ciutadania, en especial de la infància, el jovent, la gent gran, les dones i les persones en situació d'atur.

1.- DIAGNOSI

El present Pla pren com la diagnosi i conclusions de l'"*Estudi sobre l'impacte de la crisi de la COVID-19 sobre la població del Vallès Occidental*" (març 2021) elaborat per l'Observatori Comarcal del Vallès Occidental que ha tingut com a objectiu general disposar d'informació i coneixement sobre l'impacte de la crisi per tal de contribuir al disseny de mesures i propostes d'actuació de caràcter transversal i sectorial per reduir la precarietat, la pobresa i la desigualtat.

1.- Dades de context

- Ente els mesos de març i setembre de 2020, 14.842 persones en situació de vulnerabilitat van ser ateses per Creu Roja de març, representant el 6,2 % del total d'atenció proporcionada al conjunt de Catalunya.
- Els serveis socials bàsics van incrementar la seva demanda d'atenció arribant a triplicar i, fins i tot quadruplicar, el número de persones ateses.
- El volum de persones ateses per la Creu Roja es va incrementar en un 143% respecte a l'any anterior, essent el mes de maig el que va presentar una major demanda d'atenció amb un increment del 279% respecte del mateix mes del 2019.
- Durant el curs 2020-21 s'ha registrat un increment del 9% de les sol·licitud de beques menjador respecte de l'any anterior. S'han atorgat un total de 19.941, un augment anual del 13%.
- El 28'5% de la població més gran de 75 anys viu sola a la comarca (21.000 persones) i 6.180 viuen en residències. 1 de cada 4 defuncions per COVID-19 s'han produït a residències.
- Increment anual de l'11% d'expedients d'ajuts al pagament del lloguer a l'Oficina Comarcal d'Habitatge amb un total de 379 expedients tramitats al llarg de 2020.
- El nombre de consultes rebudes per l'Oficina Comarcal d'Habitatge durant el 2020 s'ha incrementat en un 63% respecte de l'any anterior.
- L'any 2020 al Vallès Occidental, el nombre de trucades rebudes a la línia d'atenció contra la violència masclista va ser un 48% superior que les registrades l'any 2019 passat de 859 a 1.269. A Catalunya l'increment va ésser del 36%.
- Es registren 1.989 denúncies per violències contra les dones durant el 2020 que suposen un disminució del 7% respecte de l'any anterior.

1.2.- Principals factors de risc identificats

L'estudi ha permès identificar 8 factors de risc que actuen com a agreujants en l'impacte de la crisi generada per la pandèmia i que en molts casos actuen interaccionant entre ells i creant un efecte multiplicador dels seus efectes en les persones i famílies.

Situació legal: disposició de documentació i dificultat d'empadronament

Situació laboral: pèrdues d'ingressos, pèrdua lloc de treball i precarietat laboral

Salut i addiccions: dependència, discapacitat i malalties mentals, haver tingut la COVID-19, persones cuidadores, addiccions prèvies.

Situació residencial: sensellarisme, habitatges insegurs o inadequats, acolliment urgència.

Edat: persones grans, infància i adolescència, joves (especialment menors no acompanyats i menors tutelats)

Gènere: violència i interseccionalitat (per exemple dones immigrants cuidadores)

Bretxa digital: infants per seguir amb l'escolarització, persones adultes per accedir als tràmits i demanar ajuts, gent gran en situació d'aïllament social.

Situació relacional: pèrdua de xarxes de suport- familiar, veïnal, entitats...-nuclis disseminats sense serveis....

1.3.- Perfils més afectats per la crisi

Sintetitzen a continuació els perfils més afectats per la crisi de la COVID-19 així com els principals factors d'afectació identificats:

Persones immigrants en situació irregular i persones sense llar

- Agreujament de les condicions de vida (augment de necessitats bàsiques de subsistència) i de la precarietat residencial.
- Dificultats per accedir als serveis i recursos públics per situacions d'irregularitat administrativa (empadronament o autorització de residència.

Infància i adolescència en risc o situació d'exclusió social	➢ Bretxa digital. ➢ Empitjorament de les situacions de vulnerabilitat i exclusió social (necessitats bàsiques, precarietat residencial, violència intrafamiliar, ...).
Persones amb malalties mentals o amb addiccions	➢ Agreujament situació de persones amb malalties mentals prèvies, especialment quan estan vinculades a altres factors (sensellarisme, aïllament o soledat no volguda). ➢ Recaigudes en el consum de substàncies i agreujament de les problemàtiques de consumidors.
Persones grans, en situació de dependència i/o discapacitat i persones cuidadores	➢ Agudització de la soledat no volguda/aïllament, depressió, pèrdua de suport familiar/relacional. ➢ Violència intrafamiliar vers les persones grans. ➢ Dificultats d'accés als serveis de suport – escletxa digital- i sobrecàrrega familiar.
Dones, víctimes de violència de gènere i famílies monomarentals	➢ Sobrecàrrega del treball sanitari i de serveis essencials i centralitat de les tasques de cura (infants, gent gran). ➢ Augment del risc de patir violència de gènere com a conseqüència de les situacions de confinament domiciliari. ➢ Dificultats de conciliació dones amb fills/es a càrrec.

2.- ESPAIS DE PARTICIPACIÓ

El procés d'elaboració d'aquest pla ha contemplat les principals aportacions i propostes que s'han debatut en el marc dels diversos espais de participació que s'han portat a terme tal i com es detalla a continuació:

Comitè comarcal del Pla per a la Protecció Social del Vallès Occidental

- **24 de febrer de 2021**. Sessió de treball que va tenir com a objectius fer una valoració conjunta dels resultats de l'Estudi sobre l'impacte de la crisi de la COVID-19 sobre la població del Vallès Occidental, així com analitzar els principals reptes, recomanacions i propostes.
- **6 de juliol de 2021.** Sessió de treball destinada a fer una posta en comú i validar el Pla per a la Protecció Social.

Cicle de debats

- **30 d'Abril de 2021. Impacte de la crisi de la COVID-19 sobre la salut mental** amb l'objectiu d'aportar coneixement sobre la salut mental de la població més vulnerable, així com reflexionar sobre com abordar els nous reptes i necessitats emergents de la població en aquest àmbit.
- **4 de maig de 2021. Impacte de la crisi de la COVID-19 sobre les dones** que va tenir com a finalitat reflexionar sobre com abordar els nous reptes i necessitats emergents d'aquest col·lectiu.
- **9 de maig de 2021. Impacte de la crisi de la COVID-19 sobre l'habitatge i la vulnerabilitat residencial** amb l'objectiu d'analitzar els efectes en les dinàmiques d'aquest mercat, l'increment de les situacions d'exclusió residencial arran de la pandèmia i l'agreujament de les dificultats d'accés i permanència a l'habitatge.

Sessions de treball

- Sessions de treball amb els serveis tècnics del Consell Comarcal del Vallès Occidental.
- **Sessió de treball amb l'equip de govern del Consell Comarcal del Vallès Occidental.**

3.- MARC ESTRATÈGIC I DE PROGRAMACIÓ

Els efectes de la COVID-19 han posat de manifest la fragilitat i limitacions del sistema d'atenció i protecció social tal i com s'havia portat a terme fins a l'inici a de la pandèmia, amb un increment, i diversificació de les demandes i augment de la complexitat en relació als factors de vulnerabilitat social, econòmica i personal de molts col·lectius.

Un model que ja havia viscut l'impacte de la crisis econòmica del 2008 i que va veure emergir noves formes de pobresa (nous pobres), va transformar profundament el mercat de treball (ocupacions, demandes, etc) amb l'exclusió de facto de determinats col·lectius i la precarització de l'ocupació, i on van guanyar espai, amb contundència i persistència, en les necessitats i demandes bàsiques relacionades amb l'habitatge, alimentació i educació entre d'altres.

La repercussió d'aquesta situació, tant per impacte com per l'extensió en el temps, ha arribat, en molt casos fins l'actualitat i s'han multiplicat els factors que incideixen en el benestar i la qualitat de vida de les persones i famílies pels efectes de la pandèmia de la COVID-19.

Com a conseqüència, al llarg dels darrers mesos el sistema d'atenció i protecció social s'ha vist sacsejat per la irrupció d'una crisis social de característiques i dimensió mai viscudes. Tot i que la centralitat de molts serveis i recursos públics i privats ha estat posada en les persones, en l'abordatge integral i integrat de l'atenció i en la cooperació entre la diversitat d'agents del territori, al llarg del propers anys serà necessari avançar i aprofundir encara més en aquests aspectes això com també en d'altres de nous relacionats amb nous perfils i noves necessitats.

Serà fonamental replantejar de forma substancial els sistemes i estructures d'atenció i protecció social reflexionant i replantejant mètodes i tècniques que es consideraven inherents a la intervenció hibridant-los i enriquint-los de forma innovadora a partir del coneixement i eines desenvolupats des d'altres àmbits sectorials.

Tanmateix, aquest període ha permès posar en valor la capacitat de reacció, experimentació i innovació davant la urgència dels serveis i recursos socials i comunitaris que operen al territori, posant en evidència que és possible i necessari impulsar noves línies de treball conjunt, serveis i actuacions que minimitzin els efectes negatius de la crisis social a curt, mig i llarg termini.

Els nous aprenentatges individuals i col·lectius assolits en els darrers temps configuren un punt de partida fonamental que han de permetre abordar, amb una nova mirada, els reptes que caldrà abordar en un futur.

Tanmateix ha suposat, per al conjunt d'actors del sistema, la necessitat d'actuar de forma immediata i urgent així com també i no menys rellevant, de reflexionar i analitzar sobre el que estava passant, el seu impacte i conseqüències immediates així com també a mig i llarg termini.

3.1.- Marc de programació

Per a la definició de les mesures recollides en el present Pla s'ha tingut en compte no només els indicadors qualitatius i quantitatius identificats en el procés de diagnosi sinó també els objectius i eixos estratègics d'actuació establerts a nivell europeu, estatal, autonòmic i comarcal en els corresponents documents de programació prevista per als propers anys.

MARC DE PROGRAMACIÓ

Nivell europeu

- ✓ ***Pilar Europeu de Drets Socials*** (novembre de 2017)

Nivell estatal

- ✓ ***Estratègia nacional de prevenció i lluita contra la pobresa i exclusió 2019-2023*** (març de 2019)

Nivell autonòmic

- ✓ ***Pla estratègic de Serveis Socials 2020-2024*** (desembre de 2020)
- ✓ ***Pla de reactivació econòmica i protecció social*** (juliol de 2020)

Nivell comarcal

- ✓ ***Pla de reconstrucció del Vallès Occidental*** (juny de 2020)
- ✓ ***Programa d'Actuació Comarcal 2021-2024*** (març 2021)

Pilar europeu de drets socials. Té com a finalitat servir de guia per assolir resultats socials i d'ocupació eficients per respondre als desafiaments actuals i futurs per tal de satisfer les necessitats essencials de la població, així com per garantir una millor regulació i aplicació dels drets socials. Contempla tres capítols: igualtat d'oportunitats i d'accés al mercat de treball, condicions de treball justes i protecció i inclusió social.

Estratègia nacional de prevenció i lluita contra la probresa i l'exclusió social. Té com a objectiu mantenir i desenvolupar l'Estat de Benestar, tenint en compte la seva sostenibilitat, per donar resposta als reptes socials, utilitzant tots els mecanismes de sistema de protecció social, especialment per a la inclusió social plena de les persones més vulnerables. S'atén la demanda social de fer front a les situacions de pobresa i exclusió social, fent que el creixement econòmic actual sigui inclusiu i que beneficiï a tots, especialment a aquells que han patit de la manera més severa la crisi econòmica.

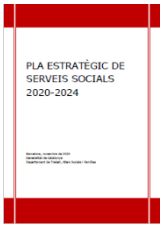

Pla estratègic serveis socials 2020- 2024. Consisteix en un full de ruta que ha de ser el motor de canvi per construir, a partir del consens, el lloc de trobada del sector per abordar les necessitats socials de tota la població i enfortir el Sistema Català de Serveis Socials. S'orienta a assolir l'objectiu de construir un país socialment just, equitatiu, generador de drets i oportunitats per a tothom.

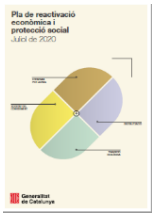

Pla per a la reactivació econòmica i protecció social. Recull un conjunt de projectes i actuacions per donar una resposta efectiva i transversal a la crisi derivada de la COVID-19 a Catalunya, i que fixa l'estratègia de reconstrucció del país per als propers anys.

Pla de reconstrucció del Vallès Occidental. Té com a objectiu establir un marc d'actuació conjunt que permeti millorar la resiliència i capacitat d'adaptació del territori vers els canvis socials, econòmics i mediambientals, així com desenvolupar mesures per fer front a necessitats emergents en el nou escenari post Covid-19. S'articula en 4 eixos: mesures transversals i territorials, mesures de protecció social, mesures de reactivació econòmica i mesures de sostenibilitat i responsabilitat social.

Programa d'Actuació Comarcal 2021-2024: Concebut com el full de ruta per l'ens comarcal pels propers anys, s'articula i ordena en funció de 4 eixos que volen respondre a quatre grans àmbits d'intervenció i actuació comarcal: Governança, Inclusió i cohesió social, Reactivació econòmica i Transició ecològica.

3.2.- Corpus estratègic

El corpus estratègic que emmarca el present Pla pretén recollir de forma sintètica els elements substancials als que vol respondre (missió), als elements de canvi i transformació que han de conduir al futur que es pretén (visió), així com els valors i principis que orienten el conjunt de les mesures contemplades.

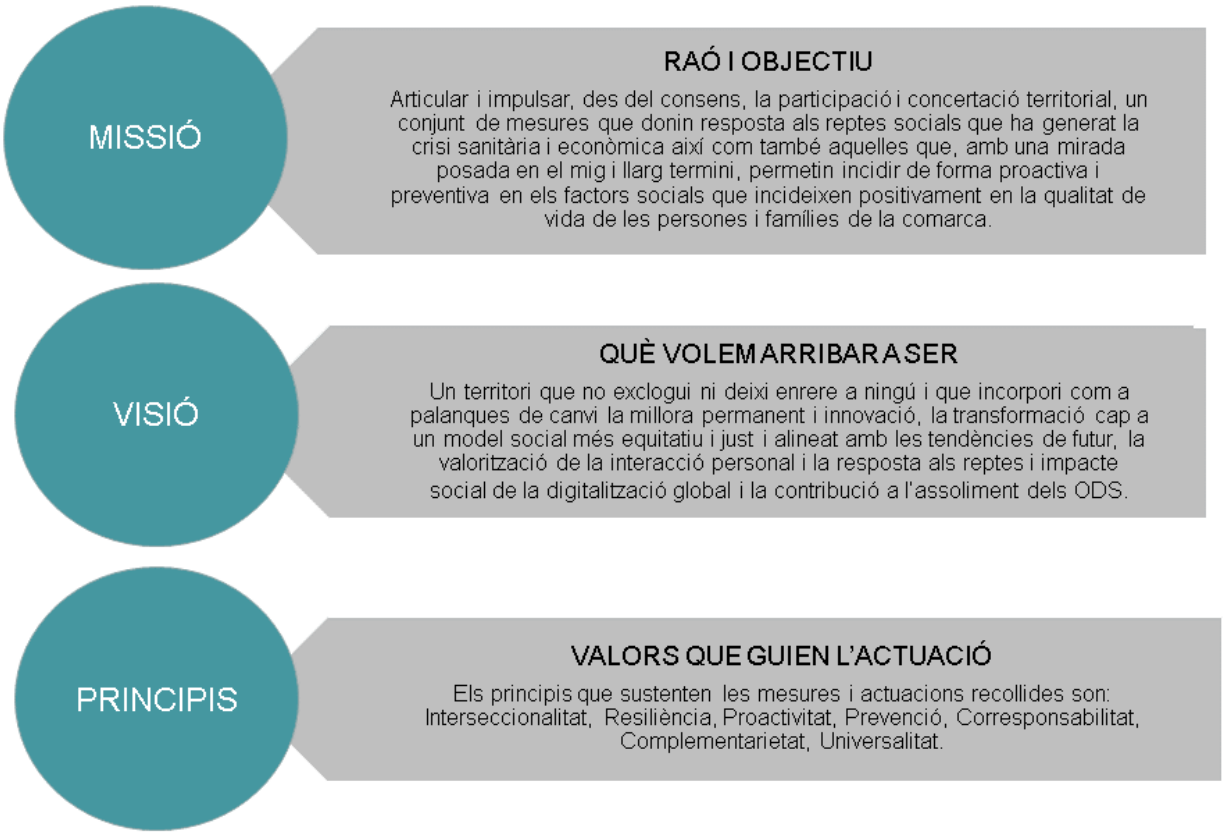

3.3.- Palanques de canvi i transformació

Com a complement del corpus estratègic definit, també s'estableixen cinc palanques de canvi i transformació que configuren el marc operatiu que ha d'orientar el desplegament de les mesures que es recullen en serveis, actuacions i projectes.

Pretenen establir els fonaments que han de permetre el seu disseny, planificació i execució de forma que es puguin assolir els objectius plantejats, que permetin avançar cap un territori socialment més cohesionat i equitatiu així com que donin resposta als principals reptes de futur que caldrà abordar al llarg dels propers anys.

PALANQUES DE CANVI I TRANSFORMACIÓ

- ✓ Incorporació de la ***innovació social***, així com de tècniques de codisseny (disseny participatiu) i cocreació com a eines que han de permetre donar un salt qualitatiu en la millora i implementació de nous serveis, eines i recursos en matèria d'atenció i protecció social.
- ✓ Enfortiment dels mecanismes i metodologies que tenen com a base la ***interrelació personal, familiar i comunitària*** i que situen, com a eix conductor del procés l'atenció, la proximitat, el coneixement i la flexibilitat.
- ✓ Garantir la ***permeabilitat a les tendències de futur***, especialment aquelles amb impacte en l'àmbit social, i que aportin valor afegit als serveis i la ciutadania, incorporant l'anàlisi de bones pràctiques i treballant per a transferència d'experiències i coneixements.
- ✓ Incorporació d'eines que, basades en les ***noves tecnologies digitals***, permetin donar resposta als nous reptes i necessitats socials ja sigui a nivell individual com col·lectiu, així com també que permetin reduir l'escletxa digital dels col·lectius més vulnerables.
- ✓ Alinear les mesures i actuacions amb els ***Objectius de Desenvolupament Sostenible*** per tal de contribuir al seu assoliment i el tractament integral i transversal dels reptes i necessitats a abordar.

3.4. Principis

El present Pla es fonamenta en set principis que pretenen recollir la base de les mesures contemplades.

Configuren el valors que han de fonamentar els serveis, actuacions i projectes que es despleguin al llarg de propers anys, la mirada sobre la qual s'hauran de construir les polítiques socials que es portin a terme.

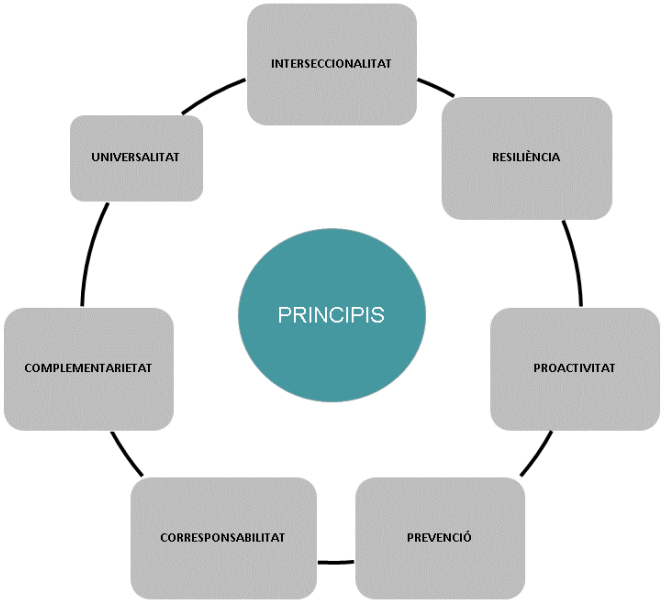

INTERSECCIONALITAT

Per abordar les desigualtats des d'una perspectiva integral, inclusiva i multidimensional per entendre la realitat social de cada individu i comunitat i avançar cap a un model més holístic que doti de major nivell de transversalitat a les polítiques públiques socials. Categories com l'edat, el gènere, l'ètnia, la classe, la diversitat funcional, l'orientació afectiu-sexual, les creences o la procedència entre d'altres, es relacionen, influeixen i actuen de forma encavalcada en les situacions de discriminació i/o desigualtats socials.

RESILIÈNCIA

Per enfortir i ampliar la capacitat del sistema, serveis, recursos i professionals, amb la finalitat de poder afrontar les situacions d'emergència i crisis que es puguin donar al llarg dels propers anys. Serà necessari incorporar elements que permetin gestionar la complexitat i incertesa de forma immediata, minimitzant la tensió i pressió a la que puguin estar sotmesos els serveis.

PROACTIVITAT

Per caminar cap a un model que s'avanci a les necessitats i reptes de les persones i de la societat, incorporant mecanismes d'observació, anticipació i prospectiva que permetin dissenyar i posar en marxa nous serveis i recursos adaptats al context territorial així com també millorar, en un procés permanent, els existents.

PREVENCIÓ

Per evitar l'agudització de la desigualtat i pobresa, així com l'ampliació o increment de grups socials, famílies i persones situacions de risc d'exclusió i vulnerabilitat. Es tracta d'incidir en els factors que afavoreixen la igualtat, cohesió social i qualitat de vida del conjunt de la ciutadania amb especial accent en els col·lectius més sensibles a situacions de crisis (dones, infància i joventut, gent gran, persones nouvingudes....).

CORRESPONSABILITAT

Posant en el centre de l'atenció la capacitat de les persones per a ser responsables i protagonistes del canvi individual i col·lectiu. És especialment important contribuir a l'autonomia de la ciutadania i a la seva participació en la presa de decisions per tal de facilitar la construcció d'itineraris vitals i personals que permetin, al llarg del cicle de vida, gaudir d'unes condicions de vida dignes i justes.

COMPLEMENTARIETAT

Per avançar cap a una major complementació entre els recursos oferts pel conjunt d'administracions públiques, donant un sant qualitatiu en la interrelació entre els serveis cobrint la diversitat i realitat dels municipis així com també de les persones. Tanmateix serà necessari integrar i

interrelacionar encara més l'atenció primària amb els serveis especialitzats, els serveis públics amb els privats, aprofundint en la intercooperació i concertació amb agents del territori.

UNIVERSALITAT

Per aprofundir al llarg dels propers anys en el model d'intervenció més present al territori, facilitant el seu accés, ús i comprensió per part del conjunt de les famílies i persones, posant especial èmfasi en les més vulnerables i amb més dificultats per accedir-hi.

4.- ESTRUCTURA

El Pla d'innovació per a la protecció social 2021-2023 consta de tretze línies de treball que pretenen abordar els principals àmbits d'intervenció previstos.

Deu de les tretze línies es consideren centrals en tant que agrupen un conjunt de mesures adreçades atendre i donar resposta en els àmbits de l'alimentació, l'habitatge i les vulnerabilitats residencials, la salut mental i el benestar emocional de la població, l'educació i socialització igualtat de gènere, la dependència, immigració, etc.

Aquestes línies s'interrelacionen, en molts casos, amb les diverses etapes del cicle de vida (infància, joventut, adultesa, persones grans i famílies) i per aquest motiu en algunes de les mesures recollides es concreta aquests aspecte.

Finalment, tres línies tenen una caràcter transversal i contemplen l'intercanvi i transferència de bones pràctiques, el treball en xarxa, la coordinació i el treball conjunt, les eines, recursos i protocols conjunts, els sistemes d'informació, seguiment i avaluació entre d'altres aspectes.

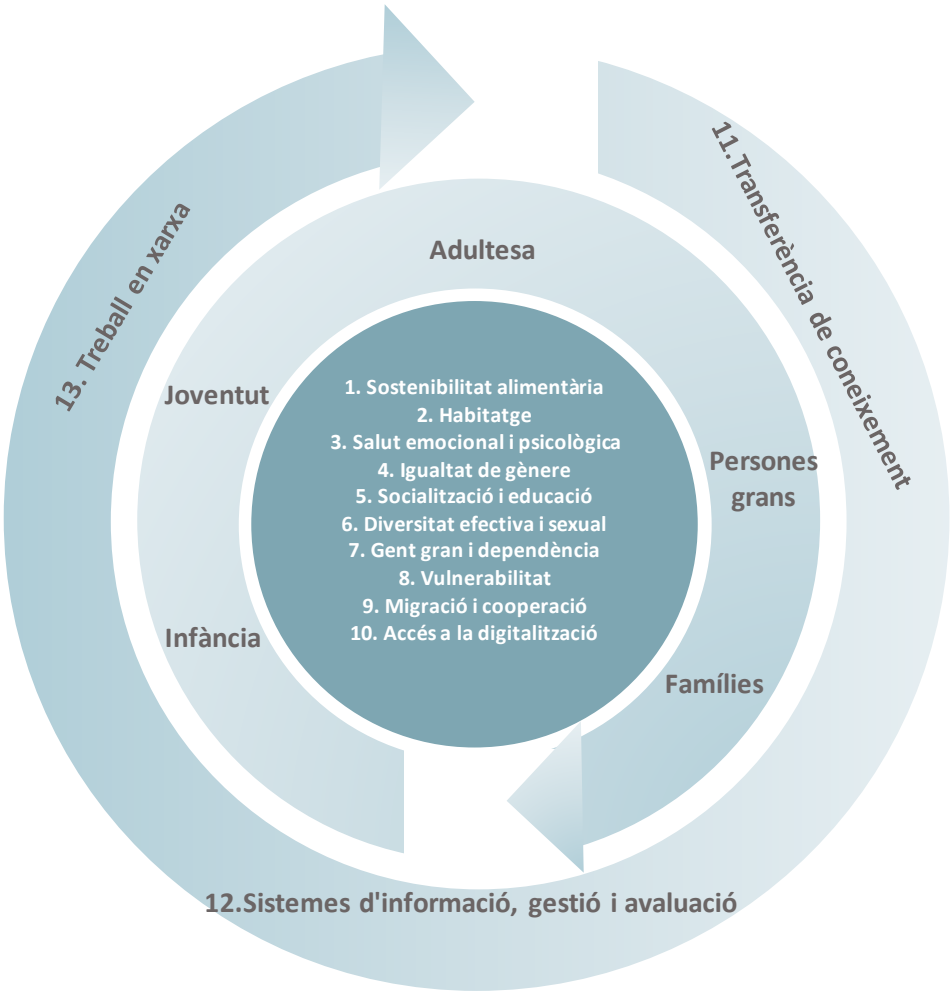

LÍNIA 1 SOSTENIBILITAT ALIMENTÀRIA

L'increment de la demanda de suport alimentari així com l'ampliació i diversificació dels grups de població que l'han requerit ha estat un dels principals efectes de la crisis social de la COVID-19.

La prolongació de situacions de precarietat econòmica ha tingut un gran impacte en l'accés a una alimentació bàsica i saludable de moltes famílies i persones, afectant especialment a persones dependents (gent gran, infància, etc), persones en situació d'atur de llarga durada, persones en situació irregular, etc.

Al llarg dels propers anys caldrà impulsar noves polítiques que garanteixin l'accés a l'alimentació especialment adreçades als col·lectius més vulnerables, que incorporin l'aprofitament i sostenibilitat alimentaris, que articulin el conjunt de recursos i institucions públiques i privades del territori.

MESURES

- **1.1.** Garantir una alimentació bàsica i saludable per a tothom impulsant actuacions que donin valor als aliments i dignificant el suport alimentari.
- **1.2.** Impulsar projectes innovadors en l'àmbit de l'aprofitament alimentari en col·laboració amb les entitats socials, empreses i administracions públiques.
- **1.3.** Consolidar l'abast de les iniciatives comarcals (com ara el Recooperem i el Mercat Circular) ampliant la participació d'agents i entitats del territori i incrementant el seu impacte.
- **1.4.** Desestigmatitzar l'ús dels bancs d'aliments així com portar a terme una anàlisi i reflexió sobre els models actuals, els reptes que hauran d'afrontar i les oportunitats de futur que es poden generar.
- **1.5.** Contribuir a la implementació i a la transformació de l'actual model de targetes moneder o d'altres sistemes similars potenciant, per part de les persones beneficiàries, l'autonomia i coresponsabilitat en el seu ús i facilitant el suport i l'acompanyament necessari.

LÍNIA 2 HABITATGE

La crisi provocada per la COVID-19 ha tingut especialment un impacte negatiu sobre les persones en situació prèvia d'exclusió residencial, com les persones sense llar i les persones en habitatges insegurs (sense pagar lloguer, amb ordres de desnonament, pagaments pendents en l'habitatge o situacions de violència a la llar) o inadequats (estructura temporal -barraques o cabanes-, allotjament impropi -sense permís d'habitabilitat- o sobreocupació).

Ens trobem davant d'una situació de cronificació de persones en situació d'exclusió residencial derivada d'una situació d'empobriment que afecta cada vegada més a més persones i famílies.

Al llarg dels propers anys caldrà reforçar les polítiques d'accés a l'habitatge impulsant projectes integrals de suport, acompanyament i seguiment adreçats especialment als col·lectius més vulnerables així com de promoció nous models d'habitatge.

MESURES

- **2.1.** Reforçar les polítiques d'habitatge social, desenvolupant iniciatives per a poder donar resposta a les persones sense sostre i a situacions d'urgència social com les derivades de la violència de gènere.
- **2.2.** Realitzar, a nivell comarcal, una diagnosi de necessitats i una anàlisi de viabilitat de diferents alternatives per disposar de recursos compartits/mancomunats que donin resposta a la demanda habitacional al Vallès Occidental, especialment per a persones sense llar, menors no acompanyats, salut mental o víctimes de violència gènere, entre d'altres.
- **2.3.** Impulsar projectes pilot de rehabilitació urbanística dels habitatges i comunitats ubicades en els barris i zones més deprimides a partir de la cerca de recursos i ajuts específics.
- **2.4.**Treballar en l'acompanyament als municipis petits, de l'estudi del seu potencial per a la promoció de nou habitatge municipal de lloguer assequible.

LÍNIA 3 SALUT EMOCIONAL I PSICOLÒGICA

La pandèmia ha suposat un important esforç d'adaptació de la població a una situació d'incertesa i inseguretat persistent amb un impacte rellevant sobre el benestar emocional i la salut mental de molts col·lectius a mig i llarg termini.

Aquesta situació ha afectat especialment a persones en risc d'exclusió, infància, joventut, persones desplaçades, persones víctimes de violència de gènere, persones de gènere no binari, persones amb trastorns mental previ, gent gran, persones amb malaltia crònica i persones dependents.

Un dels reptes dels propers anys serà l'abordatge la salut emocional i psicològica incorporant recursos que permetin donar resposta a la identificació, atenció i derivació als serveis de salut.

MESURES

- **3.1**. Crear i/o consolidar serveis d'atenció emocional i psicològica adreçats a col·lectius específics, especialment a la infància i adolescència.
- **3.2.** Impulsar espais que permetin la coordinació dels serveis i recursos en matèria de salut emocional i psicològica promovent projectes i/o nous serveis que, des d'una perspectiva holística, promoguin el benestar psicosocial i emocional de les persones més afectades.
- **3.3.** Desenvolupar activitats educatives, de lleure i social que mitjançant l'esport, l'expressió cultural, etc., que permetin a la infància i joventut disposar dels recursos necessaris per al seu creixement i benestar psicològic i emocional.

LÍNIA 4 IGUALTAT DE GÈNERE

L'impacte social, personal i econòmic de la pandèmia ha afectat principalment a les dones. Sobre aquestes han confluït en molts casos diversos factors: la pèrdua de feina (per l'afectació de la crisi en el sector serveis), l'assumpció de les tasques de cura de menors o altres persones dependents, i l'increment de la violència de gènere entre d'altres.

Al llarg dels propers anys caldrà donar respostes adaptades a les necessitats derivades de la crisis i que complementin i ampliïn l'abast dels serveis existents.

MESURES

- **4.1.** Coordinar i/o desenvolupar activitats de suport i acompanyament integral a les víctimes de violència masclista en totes les seves dimensions (física, psicològica, sexual i econòmica), en tots els seus àmbits (parella, familiar, laboral, social o comunitari) i en col·laboració amb les entitats del territori.
- **4.2.** Obrir una línia de treball amb els partits judicials de la comarca per tal de sumar esforços en matèria de protecció de les dones víctimes de violència.
- **4.3.** Promoure activitats que permetin una major conciliació de la vida professional i personal de les dones, especialment en cas de les famílies monomarentals.
- **4.4.** Posar en marxa eines que permetin conèixer els serveis i recursos existents al territori adreçats a les dones.
- **4.5.** Impulsar activitats de sensibilització, informació i divulgació que permetin avançar cap a un model econòmic i relacional de caire feminista i interseccional per avançar vers una societat més justa i igualitària.

LÍNIA 5 EDUCACIÓ I SOCIALITZACIÓ

L'educació en totes les seves dimensions (formal, informal) ha estat un dels àmbits afectats per la pandèmia, especialment pel que fa a la infància i adolescència. Aquests han viscut les conseqüències de la transformació dels espais relacionals entre iguals tant dins com fora dels centres educatius.

Caldrà, al llarg dels propers anys, reforçar els serveis educatius fora escola, el seguiment de les famílies i col·lectius més vulnerables i la creació de nous projectes que permetin garantir l'accés a l'educació de la infància i adolescència..

MESURES

- **5.1.** Desplegament dels serveis d'intervenció socioeducativa (SIS) així com d'altres projectes socioeducatius adreçats a la infància i joventut més afectades per la crisi i que integrin l'atenció individual, la interacció social, la convivència i l'aprenentatge.
- **5.2**. Desplegar mecanismes per garantir la conciliació, així com l'escolarització i l'acompanyament a aquesta per part de les famílies més vulnerables.
- **5.3.** Promoure el treball comunitari desenvolupant projectes que permetin la creació d'espais de relació social i interpersonal que evitin la solitud no volguda.
- **5.4.** Impulsar accions de sensibilització i informació entre les famílies i les persones joves sobre l'ús conscient i responsable de les pantalles (mòbils, tauletes, ordinadors).

LÍNIA 6 DIVERSITAT AFECTIVA I SEXUAL

Reforçar la diversitat afectiva i sexual així com visibilitar i reconèixer els nous models de família ha de contribuir a minimitzar els efectes econòmics i social de la pandèmia sobre moltes persones i famílies.

MESURES

- **6.1.** Garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres i intersexuals (LGBTI), facilitant l'accés als recursos i evitant situacions de discriminació i violència, per a assegurar que es pugui viure la diversitat sexual i afectiva en plena llibertat.
- **6.2**. Visibilitzar els nous models de famílies i rols de gènere mitjançant projectes que promoguin la diversitat afectiva i sexual.

- **6.3.** Lluitar contra la LGTBIfòbia en totes les seves dimensions impulsant campanyes de divulgació dels recursos i serveis existents.

LÍNIA 7 GENT GRAN I DEPENDÈNCIA

La gent gran, especialment en situació de dependència, han estat un dels col·lectius més afectats per la crisi de la COVID-19. La situació d'aïllament, la manca d'accés als recursos, la solitud no volguda, han estats alguns dels principals factors que s'han vist agreujats al llarg dels darrers mesos.

Un dels reptes que caldrà abordar és la millora de la qualitat de vida de la gent gran i de les persones dependents en tots els seus àmbits, potenciant la seva plena inserció i integració social, personal i familiar.

MESURES

- **7.1.** Impulsar mecanismes de seguiment i atenció permanent que permetin identificar les necessitats d'atenció (econòmiques, socials, sanitàries) i de desenvolupament de serveis específics adreçats als col·lectius de persones grans, especialment les dependents.
- **7.2.** Millorar l'autonomia i allargar l'estada de les persones dependents en els espais personals i familiars facilitant serveis i recursos específics i promovent projectes que permetin adaptar els habitatges a les necessitats de les persones grans mitjançant l'ús de les noves tecnologies.
- **7.3.** Impulsar projectes adreçats a millorar el nivells de socialització i participació de la gent gran, així com la seva cura i atenció (tallers de memòria, d'us de les xarxes socials, activitats socials i relacionals, espais de participació...)

LÍNIA 8 VULNERABILITAT

La crisis social, econòmica i sanitària generada per la COVID-19 ha ampliat els factors de vulnerabilitat i els col·lectius afectats per aquesta situació, així com la complexitat de les situacions personals i familiars que s'han viscut, molt especialment al llarg del darrer any.

Un dels principals reptes als que s'haurà de donar resposta al llarg dels propers anys és l'atenció a les persones i grups més vulnerables i/o que es troben en situació de risc.

MESURES

- **8.1.** Reforçar el seguiment a les persones més vulnerables per reduir el risc que abandonin els sistemes públics de protecció (serveis de salut, serveis socials...) per la por o dificultats a l'hora d'apropar-se a l'administració.
- **8.2.** Coordinar i dissenyar mesures, tant des dels serveis socials com des de les diferents administracions, per aconseguir que les prestacions i els ajuts siguin més accessibles, menys burocràtiques, i més proactives.
- **8.3.** Donar suport i acompanyament a la ciutadania en economia a la llar i impulsar projectes i iniciatives que afavoreixin l'ús responsable i conscient dels recursos.
- **8.4.** Impulsar projectes per lluitar contra la vulneració dels drets de la ciutadania, contra les pràctiques comercials abusives i l'acció de l'administració que provoquen discriminació directe o indirecte vers als col·lectius més vulnerables (bretxa digital, normatives complexes, etc.).

LÍNIA 9 MIGRACIÓ I COOPERACIÓ PEL DESENVOLUPAMENT

Les persones immigrades, especialment les que es troben en situació administrativa irregular, han estat uns dels col·lectius especialment afectats per la pandèmia: dones treballadores del sector serveis, persones que vivien de petits ingressos provinents de l'economia submergida, persones joves, etc..

Caldrà avançar i aprofundir en fórmules innovadores que permetin a aquests col·lectius accedir als serveis i recursos socials.

D'altra banda l'afectació de la pandèmia ha tingut i té efectes especialment negatius en els països menys desenvolupats que es troben davant una situació d'incapacitat de resposta sanitària, social i econòmica .

MESURES

- **9.1.** Desenvolupar projectes i iniciatives adreçades a dones i/o joves immigrants que permetin abordar de forma integral la seva inclusió i inserció social i ocupacional i en col·laboració amb les entitats del territori.
- **9.2.** Divulgar els recursos i serveis d'atenció a les persones immigrades existents al territori i desenvolupar activitats de suport i acompanyament individual i grupal que permetin l'accés i ús.
- **9.3.** Promoure iniciatives de cooperació tècnica directa amb països especialment afectats per la pandèmia incidint i ampliant l'abast de les activitats de promoció de la salut en el marc dels projectes de cooperació pel desenvolupament en curs o nous.

LÍNIA 10 ACCÉS A LA DIGITALITZACIÓ

La crisi de la COVID-19 ha posat en relleu els perills de la bretxa digital entre molts dels col·lectius més vulnerables. Ha afectat tant a la infància com a la joventut per a seguir amb l'escolarització, com també a persones adultes per accedir a serveis i demanar ajuts.

Caldrà treballar per facilitar l'accés als serveis i recursos digitals per tal de no deixar moltes persones i famílies fora dels circuits de serveis i ajuts per dificultats per accedir-hi de manera digital.

MESURES

- **10.1.** Promoure projectes adreçats a reduir la bretxa digital de les persones i famílies que tenen especials dificultats per accedir a les TIC així com reforçar l'acompanyament digital a persones usuàries, especialment en l'atenció a la infància, la joventut i les persones grans, assegurant-se que no queden fora del sistema.
- **10.2.** Desenvolupar activitats de divulgació, suport i acompanyament que permetin millorar l'accés als serveis i recursos socials telemàtics (tràmits, informació, gestions, etc...) de les diverses administracions.
- **10.3.** Impulsar eines i recursos digitals adaptats a les necessitats de comunicació, relació i socialització de les persones grans, especialment de les que viuen soles.

LÍNIA 11 TRANSFERÈNCIA DE CONEIXEMENT

Compartir i generar coneixement esdevenen una de les claus per avançar conjuntament. Davant escenaris d'intervenció caracteritzats per un alt nivell de complexitat, en transformació i canvis permanents, és fonamental generar sinergies, identificar mancances i impulsar noves actuacions i/o serveis.

Per tal de donar resposta als reptes de futur caldrà consolidar els espais existents, així com també generar-ne d'altres que permetin abordar les necessitats de cada moment.

MESURES

- **11.1**. Identificar i compartir bones pràctiques, impulsar espais d'intercanvi i transferència de coneixement (jornades, tallers, seminaris).
- **11.2**. Generar sinergies i espais amb les universitats i centres d'investigació i recerca especialitzats en temàtiques socials.
- **11.3**. Facilitar eines i recursos que permetin als professionals dels serveis socials fer front a les situacions de crisi, garantint el seu benestar i gestió emocional.

LÍNIA 12 SISTEMES D'INFORMACIÓ, GESTIÓ I AVALUACIÓ

La pandèmia ha evidenciat la necessitat de disposar de sistemes d'informació que permetin analitzar i monitoritzar l'impacte de les crisis socials i econòmiques en les persones. També ha posat de manifest la necessitat de millorar les eines i mecanismes relacionats amb la gestió de la informació dels serveis socials en general, però especialment en relació a l'atenció i resposta a situacions d'urgència social.

Per tal de dissenyar polítiques socials que donin resposta als reptes de futur, al llarg dels propers anys caldrà reforçar i modernitzar els actuals sistemes d'informació coneixement i avaluació, incorporant progressivament les innovacions tècniques i tecnològics que permetin un millor accés a la informació, el seu tractament i gestió.

MESURES

- **12.1.** Digitalitzar els serveis incorporant tecnologies avançades que permetin millorar la capacitat de recollida, anàlisis i gestió de la informació.
- **12.2.** Elaborar informes, estudis i documents d'anàlisi que permetin conèixer la realitat del territori i l'evolució de les necessitats d'actuació i serveis en matèria de protecció social.
- **12.3.** Disposar d'un sistema d'indicadors que permeti d'analitzar, millorar i avaluar la gestió del conjunt dels serveis, ajuts i intervencions.
- **12.4.** Promoure i participar d'espais conjunts de coneixement amb altres institucions que treballen en matèria d'observació i anàlisi aplicada a l'àmbit social.
- **12.5.** Promoure la creació de mapes de la vulnerabilitat per a conèixer i dimensionar la realitat on s'opera i desenvolupar polítiques proactives de lluita contra la pobresa i l'exclusió social.

LÍNIA 13 TREBALL EN XARXA

En treball en xarxa i la cooperació han estat elements claus per avançar el les polítiques socials del territori. Aquests prenen especial importància i esdevenen fonamentals en els moments de crisis i/o d'urgència social moments en els que les respostes i actuacions han de resultar àgils, eficaces i amplies.

Al llarg dels popers anys caldrà aprofundir en el treball en xarxa ampliant la implicació i participació dels agents que configuren l'espai social, aprofundint en la cooperació, i impulsant iniciatives conjuntes.

MESURES

- **13.1.** Mantenir espais periòdics de coordinació i intercanvi entre tots els municipis de la comarca amb l'objectiu de compartir experiències i coneixement, organitzar grups de treball per àmbits/focus d'interès/prioritats.
- **13.2.** Alinear la intervenció dels diferents agents per tal d'assolir objectius conjunts.
- **13.3.** Identificar i reforçar mecanismes que funcionen a nivell comarcal per tal d'aprofitar recursos existents, crear xarxes de treball per acompanyar les persones usuàries, fomentar el treball comunitari (per exemple les xarxes de veïnatge), i donar suport als serveis que estan en primera línia.

5.- SEGUIMENT I DESPLEGAMENT

El seguiment general així com el suport per al desplegament i impuls de les mesures previstes es portarà a terme mitjançant el Comitè Comarcal del Pla per a la Protecció Social del Vallès Occidental.

Aquest comitè es concep com a un dispositiu de cooperació entre agents públics i privats de la comarca que actuen i tenen expertesa en l'àmbit de la prevenció i la reducció de la pobresa les desigualtats.

Els objectius generals d'aquest comitè són:

- El seguiment i l'avaluació de la situació i evolució de les desigualtats i la pobresa a la comarca i els seus municipis.
- La coordinació de les estratègies i actuacions amb altres entitats per tal de millorar el coneixement disponible i el seu impacte.
- L'impuls de les iniciatives innovadores i compartides.
- L'elevació de propostes i/o dictàmens als òrgans de decisió del Consell Comarcal o d'altres institucions.

Les activitats que es portaran a terme en el marc d'aquest Comitè són les següents: